

duktive jorder udtages af traditionel, intensiv landbrugsproduktion og overføres til mere miljøvenlige anvendelser, f.eks. ekstensivt landbrug og skovbrug, eller at områderne genskabes og bevares som egentlige naturområder.

Gennem rådgivning, information, forskning og lovgivning, herunder tilskudsordninger og arealerhvervelser, skal det sikres, at den fremtidige drift af arealerne i de miljømæssige interesseområder tilrettelægges således, at de tilknyttede miljøinteresser bredt set varetages betryggende, også selv om produktionsmæssige interesser hermed må revurderes.

Strategiens målsætning kan sammenfattes som følger:

- at sikre bevarelse og genopretning af natur-, kultur- og miljømæssige værdier, herunder et varieret landskab og et alsidigt plante- og dyreliv
- at medvirke til sikringen af rent grund- og overfladevand
- at øge skovarealet og træproduktionen i Danmark
- at fremme en ændring i arealanvendelsen i retning af miljø- og naturvenlige jordbrugsmæssige driftsformer, herunder nye, miljøvenlige afgrøder og ekstensive produktionsformer
- at udbygge mulighederne for friluftsliv, rekreation og turisme i det åbne land
- at medvirke til gennem en afbalanceret indsats at fastholde det økonomiske grundlag for landbrugerne samt erhvervs- og livsbetingelserne for befolkningen i landdistrikterne.

Med strategien tilsigtes, at der gennem udlægning af beskyttelsesbræmmer og -zoner ved vandløb samt ved andre naturområder overføres ca. 60.000 ha jord, der i dag udnyttes intensivt, til mindre intensiv eller til ekstensiv drift, eventuelt udyrket tilstand. Andre 30.000 ha vil blive søgt genskabt som egentlige naturområder, mens skønsomt ca. 250.000 ha i dag uudnyttede eller ekstensivt udnyttede naturtyper, f.eks. ferske enge, strandenge, overdrev og småbiotoper, vil blive sikret, bl.a. gennem lovgivning. Samtidig vil nødvendig naturpleje blive søgt fremmet.

Initiativerne vil kræve en samfundsmæssig omkostning, for eksempel i form af offentlige tilskud til den enkelte jordbruger. Overførsel

af jord til mere miljø- og naturvenlig drift vil i dag i en række tilfælde medføre samfundsmæssige besparelser på længere sigt, idet der opnås en række forbedringer, især på forureningsområdet, som ellers ville kræve betydelige investeringer. Hertil kommer, at en række drifts- og vedligeholdelsesomkostninger, f.eks. på vandløbsområdet, må antages at blive reduceret.

EFs landbrugspolitik, herunder markedsordningerne, er som nævnt af afgørende betydning for udviklingen i dansk landbrug.

Ved de igangværende omlægninger i markedsordningerne bør der i videst muligt omfang inddrages miljøhensyn. En EF-politik, hvorefter bl.a. de mindst produktive arealer overføres til nye, miljøvenlige produktioner, ekstensiv arealanvendelse og naturområder, kan være et led i en sådan politik.

På længere sigt bør hensynet til miljø og natur indgå centralt i EF-ordningerne, således at der med en ændret pris- og markeds-politik på én gang skabes et økonomisk bæredygtigt grundlag i landbruget og fremmes sådanne skånsomme produktionsformer, som tilgodeser miljøet og naturen, f.eks. ved mindre brug af gødning og bekæmpelsesmidler.

3.2. Tidsramme og principper for virkemidler

Omstilling af jordbrugerhvervene, bl.a. som led i en større hensyntagen til natur- og miljøinteresser, er en langsigtet proces, der som nævnt allerede er i gang.

Det er dog nødvendigt, at sikring af truede miljø- og naturværdier opnås her og nu gennem bl.a. en forbedring af lovgivningen på natur- og miljøbeskyttelsesområdet. I tæt sammenhæng med de øvrige initiativer bør der ske en forbedring af de økonomiske støttemuligheder til fremme af disse formål, herunder støtte af ekstensivt landbrug samt af skovrejsning.

En permanent omstilling af visse større dele af landbrugsproduktionen, herunder som led i ændringer i EFs landbrugspolitik og stedsevarende miljøforbedringer, f.eks. på vandkvalitetsområdet, kan alene gennemføres over en længere årrække, f.eks. 10-20 år. Skovtilplantning i større omfang bør ligeledes foretages i en rolig takt over en årrække. Ved udformningen af strategien er der lagt vægt herpå. Der er samtidig taget højde for, at marginaljordsbegrebet er dynamisk, hvor-